

Colecția
Critică și Istorie Literară

Daniel Corbu
ESCALE ÎN PANTEON
de la Dosoftei la Vișniec

Edițura Princeps Multimedia

IONUȚ CARAGEA SAU SPECTACOLUL FIINȚIAL ÎNTRE REALITATE ȘI VIS

Unul dintre poeții adevărați ai noului val scriitoricesc, afirmat în ultimii ani este, fără îndoială, Ionuț Caragea. Născut la Constanța (1975), rugbist de performanță mondială (triplu campion al provinciei Québec, echipa „Parc Olympique” din Montréal), poetul și-a urmat destinul dincolo de ocean, în Canada. A debutat cu poeme pe internet, iar editorial în 2006, cu volumul *Delirium Tremens* (Iași, Editura „Ștef”). Cea de-a doua carte, apărută tot la editura ieșeană „Ștef”, cu titlul *M-am născut pe Google*, a impus rapid un poet de mare forță ideatică, un constructor de stări lirice originale, aflat pe drumul descoperirii marii poezii. Tumultuos și temperamental, Ionuț Caragea face ca poezia să țâșnească precum apa bogată în săruri din gheizere fierbinți. Cărțile sale dau impresia unei stări poetice neîntrerupte și, mai ales, dau impresia că poetul scrie un poem fără de sfârșit. I-am urmărit traiectul poetic de la *M-am născut pe Google* (2007) și pot spune fără să greșesc că Ionuț Caragea e un poet cu destin, unul din marii blestemați la înalta frazare lirică. Densă, de o forță lirică neobișnuită și o unitate stilistică ce impresionează, cărțile sale și-au găsit cititorii, atât în România, cât și în țările unde au apărut în traducere, în special în Franța și U.S.A.

Ionuț Caragea e un poet proteic, în stare să abordeze experimente la care autorii lirici ai generației sale nici nu îndrăznesc. Descopăr astfel un virtuoz al versului liber, dar și al celui clasic, cu rimă și ritm, instalat într-o metafizică originală.

Tragic în esență, desfășurând pe paginile de până acum scenarii originale, atacând teme mari (*dragostea, moartea, patria ca locuire, neantul, abisul ființial*), poetul își pune în fiecare text pecetea originalității și, inventiv, nonconformist, se autointitulează generatorul unui nou curent literar: *Curentul Generației Google*.

Într-unul din poemele din volumul *Negru sacerdot* (2009), asemenea lui Ovidius din „Tristele și ponticele”, Ionuț Caragea, aflat la peste șapte mii de kilometri de vatra natală, se confesează astfel: „Exil în camera obscură/ Acolo unde timpul static/ Încremenește o figură/ Sfârșitul unui enigmatic// Exil în camera de gardă/ Înconjurat de reci halate/ Lumina-ncepe brusc să ardă/ Pupila-n ochiul stâng se zbate// Exil în maximul pericol/ Globule albe decedate/ De la magnific și ridicol/ Te-aruncă dulcile păcate// Exil în camera de veghe/ Exil în starea hibernală/ Exil la miile de leghe/ Exil în groapa comunală” (*Exil*). Sau: „mă întâlnesc prin vise cu fostele amante/ și ele mă întreabă... și nu vreau să le mint;/ de la atâtea gânduri și gesturi dezarmante/ voi celebra cu crucea - o nuntă de argint.” (*Nunta de argint*)

Ionuț Caragea iubește poezia, așa cum iubește și viața (chiar și cea de exil benevol) cu patimă de ibovnic. Spune poetul: „trăiești singur înconjurat de libertate/ iubești nespus jungla omului contemporan/ ce te mai miri că multe lucruri sunt ciudate/ ai construit o lume ca meșterul cancan.” (*Meșterul cancan*)

Transmigrat prin acest volum, *Negru Sacerdot*, spre adevărurile simple, spre cântecul primordial, spre dicțiunea presocratică a ideilor lirice, Ionuț Caragea îmi întărește credința că prin căutările sale în care-și poartă harul, prima sa problemă este Poezia, iar ultima, tot Poezia. Voi cita un poem trubaduresc, dar și ușor bacovian, care m-a umplut de încântare, pe numele său „*Moartea n-are flec la tocuri*”: „de trăit, trăim prin vise/ sau prin jocuri de culise;/ viața este-un schimb de focuri,/ moartea n-are flec la tocuri.// gândul morții ne apasă/ și ne smulge o grimasă;/

suntem predispuși la șocuri:/ moartea n-are flec la tocuri.// am rămas fără cuvinte.../ morții strigă din morminte:/ hai să facem schimb de locuri!/ moartea n-are flec la tocuri.”

De altfel, poezia lui Ionuț Caragea e traversată de o febră a căutării, de o cohortă de neliniști, o nemulțumire ființială și o angoasă de fond, atribute ale poetului blestemat al acestor timpuri agresive. Cum boema scriitoricească are loc acum pe Internet, Ionuț Caragea (cel care și-a alcătuit un dicționar al suferinței, cel care practică „somasochismul poetic” și susține că el ar fi plămădit de-a dreptul „din carnea lui Eros și sângele lui Bachus”) poate fi găsit oricând pe Google („m-am născut pe Google și voi muri în inima lumii”) la o mare fereastră luminată: www.ionutcaragea.ro.

O altă carte de poeme semnată de Ionuț Caragea, apărută în 2012 la editura ieșeană „Fides”, are drept titlu **Patria la care mă întorc**. Și această carte ne întărește convingerea că Ionuț Caragea e un poet cu destin, unul din marii blestemați la înalta frazare lirică. Descopăr astfel un virtuoz al versului liber, dar și al celui clasic, cu rimă și ritm, instalat într-o metafizică originală. Se poate cita din fiecare pagină a cărții, cu aceeași bucurie a descoperirii poetului autentic. Iată *Regii nimicurilor*: „chiar și peste o sută de ani/ oamenii tot își vor pierde vremea cu nimicurile lor/ tot va ploua după ce-și vor spăla prețioasele vehicule/ iar buruienile vor continua sa crească nestingherite/ în grădinile ticsite cu flori/ ajung să cred că viața mea nici nu contează/ stau în casă și scriu despre goana acelor de ceasornic/ privind vecinul cum își plimbă câinele/ sau femeia pe stradă/ cu aceeași fală, cu aceeași dorință de control/ din păcate foamea mă-ndeamnă să mușc din prezent/ acest sandviș cu singurătate între două felii de timp/ împărțit frățește cu umbra/ poți trece prin viață anonim ca un râu pe sub pământ/ nimeni nu va ști din ce apă își potolește setea/ poți trece prin viață ca Saul pe drumul

Damascului/ nimănui nu-i va păsa că te-ai schimbat/ că spiritul tău are nevoie/ de un mediu propice înaltei comunicări/ dar nu-i nici o tragedie/ ce ne mai miră/ nici moartea nu mai impune respect/ a devenit o simplă măturătoare/ care ascunde oasele sub preșul celui fără câine la ușă/ prea scump serviciul de salubritate al acestei lumi/ datorare sie înseși/ dar și acestea sunt tot niște nimicuri/ despre care n-ar trebui să vorbesc”. Sau, acest superb text cu titlul *Cea mai veche meserie din lume*: „Cea mai veche meserie din lume/ este aceea de gropar/ singurul care nu rămâne niciodată șomer/ singurul care primește de pomană în fiecare zi/ singurul care-i dă de mâncare lui Cerber// groparul este și vesel și trist când moare un om/ pentru el moartea a devenit o rutină/ iar viața o înlănțuire de morți// într-o zi a venit la gropar o femeie/ și a încercat să-l ispitească/ în ziua de post/ voia să învețe ceva meserie/ să îngroape bărbații de vii// stau și mă întreb/ de ce oare viața și moartea/ sunt femei îmbrăcate în straie de cruce/ iar Ionuț este un copilandru/ orfan de Dumnezeu Tatăl”.

Timpul a trecut și Ionuț Caragea, descoperind poezia adevărată, a scris-o și a așezat-o în matca originală a unei opere. A publicat peste treizeci de cărți, apărute în limba română și în câteva limbi de circulație. Pe deasupra, s-a întors în țară, apostol total al limbii române, trăitor la Oradea.

Cea mai recentă carte, **Despletirea viselor – poeme și aforisme**, i-a apărut la Editura „Princeps Multimedia” (2018), o carte la fel de profundă și spectaculoasă ca acelea care o precedă, **Eu la pătrat** (2017) și **Cenușa din abis** (2018). Aceeași înaltă frazare lirică, un bogat spectacol ideatic și impresia unei stări poetice neîntrerupte. Trebuie să spun că acest poet cu destin nu se dezmente. Și mai trebuie să spun că am putea cita din fiecare pagină a acestei cărți dense prin forța ideilor, care poartă pecetea harului și a originalității. Convins că poetul adevărat e o așchie de dumnezeire, așa cum spunea acum nu multe secole în urmă

Leonardo da Vinci, cu o conștiință clară a ceea ce face, Ionuț Caragea spune: „*dacă la început a fost cuvântul pot spune că Dumnezeu a fost poet și a creat universul așa cum și eu am creat poezia mea.*” Poetul știe că „moartea e ultima mască/ pe care-o purtăm”, că „poetul este singurul / care zgârie această/ ultimă mască/ cu bisturiul cuvintelor sale” și că suferința din dragoste „e ca o lacrimă care cade/ pe altarul sufletului/ precum o picătură chinezească. Pentru el, umbra este „o aripă rănită a morții”, pământul, „o floare fără petale”, viața, „această melodie la care adaug partitura inimii mele.” Când e vorba de visare, Ionuț Caragea devine dictatorial: „n-ai dreptul să visezi/ fără să știi ce-i durerea/ și n-ai dreptul să fii fericit/ fără să știi ce-i moartea/ iată lumea în care trăim// suntem ostatecii îmbrăcați/ în uniforme ridate/ care privesc frumusețea/ prin fereastra cu gratii/ a răni.” (*Ostatecii durerii*)

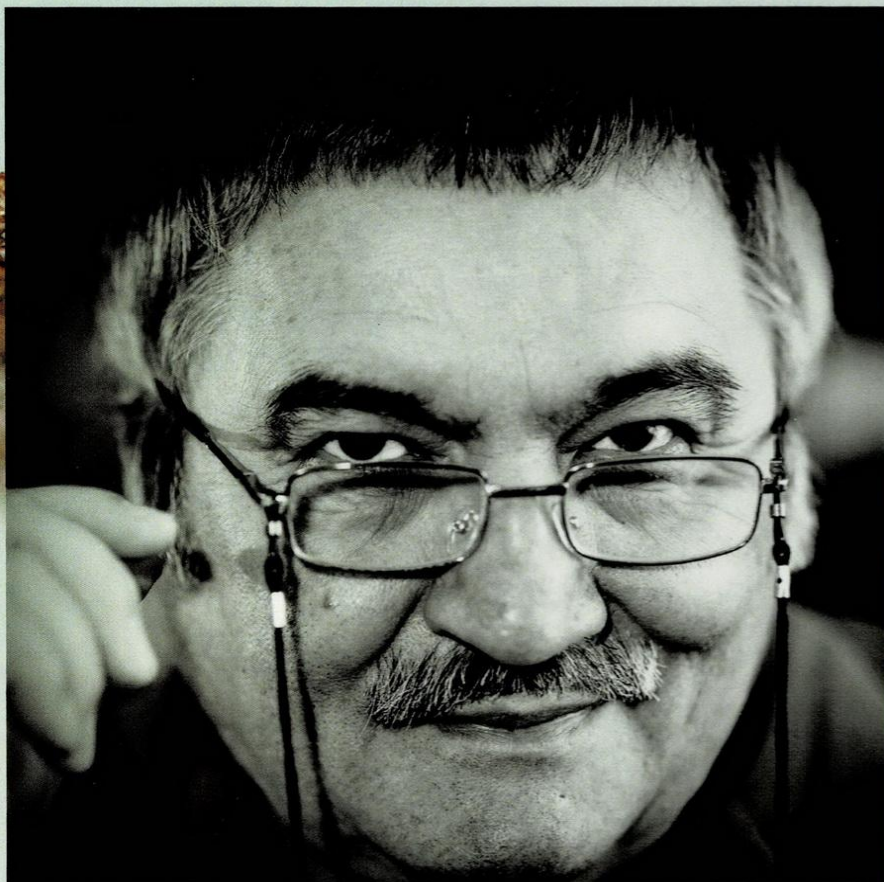
Cenușă, vis, umbră, așteptare, cer, sacerdot, abis, emoție, absență sunt de fapt simboluri ale romantismului, dar pe care poetul știe să le așeze în tipare noi, originale, de o izbitoare modernitate. O viziune interesantă a cărții o întâlnim în excelentul poem *Orfelinat ceresc*: „oare-aș putea face două lumi diferite/ care să se atragă și să se evite/ nedorind să se cunoască vreodată,/ o lume de oameni și o lume de umbre,/ trăind și murind totodată?/ oare-aș putea să-i las și pe ei să viseze/ lumi în care să trăiască, fără să graviteze/ în jurul visului meu?”

Spunem fără a greși că un poet poate fi evaluat și prin forța cu care suportă realitatea, mai precis realul agresiv. Ionuț Caragea propune ca pe o formă curativă, salvatoare în aceste timpuri postmoderne, *Visul*. Față de Lope de Vega care se juca cu acest concept, Ionuț Caragea, care are atâta încredere în cuvântul civilizator, spune cu gravitate: „poate că voi muri într-un vis/ în care durerea nu doare/ în care singurul coșmar/ este viața.”

Pe deasupra, poetul are credința că „vom renaște din cenușa unui vis”.

Un bun exeget al poetului va trebui să analizeze incipiturile și neapărat finalurile poemelor acestui orgolios constructor de templu liric. Mă aventurez să citez doar câteva incipit-uri realizate „în tăietură”: „*viață, mă cucerești cu o altă iluzie*”; „*încă mă îmbată mireasma ta pe nesfârșita alee*”; „*cuvintele sunt decorații obținute în războaiele minții*”; „*prin lacrimi tragem de timp în fața zădărniceii*”; „*umbra trăiește jumătate din viață în afara omului*”; „*o doză de ridicol există în toate minunile*”. A se observa tonul aforistic al acestor ziceri lirice, scrise de un poet care are întotdeauna ceva de spus. În rest, vorba poetului: „talentul e talent/ și-l las prin testament/ prin tot ce eu am scris/ în viața mea de vis”.

Etalând discursul elevat, sentimentul pur, logica clară (deși paradoxul își are rolul său), poezia lui Ionuț Caragea, lider de necontestat al noii generații lirice, menține în metafizic un spectacol ființial cu totul și cu totul magnetic.

Trebuie să avertizăm de la început cititorul că aceste portrete nu s-au născut din dorința de a ne pune la încercare, în mod spectaculos și ostentativ, spiritul critic, ci pentru că am simțit nevoia de a distinge din cei poate peste zece mii de poeți români notabili, acum, într-o perioadă maculatură de confuzie a valorilor, a denigrării unor valori fixe care ne reprezintă spiritul (a se vedea și cazul Eminescu!), personalitățile originale ale literaturii noastre. Și, desigur, pentru a le aduna în ceea ce noi numim *Panteonul literar românesc*.

Deși nu sunt adeptul criticii biografiste, de sorginte saint-beuveană, multe dintre aceste portrete au atingeri biografice, beneficiază de plasări în timp, în curente sau grupări literare, pe care le-am găsit absolut necesare ca argumente personalizatoare.

Ne dorim din toată inima ca prezenta carte de eseuri și portrete literare, pe care am numit-o, iisusiatic, *Escale*, nu pe Golgota (deși orice poet adevărat e sacrificial), prin urmare *Escale în Panteon de la Dosoftei la Vișniec*, să ofere o lectură utilă și un tablou complet al tendințelor, curentelor și experimentelor lirice notabile ale literaturii române, aflată în perfectă sincronie cu marile literaturi ale lumii.

Daniel CORBU

978-606-93387-5-9